

Predmet: slovenský jazyk a literatúra

Charakteristika vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra

Obsah výučby v predmete slovenský jazyk a literatúra vychádza zo vzdelávacej oblasti *Jazyk a komunikácia* a je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov. Žiaci získavajú vzdelanie podľa ŠVP na úrovni ISCED 3C. Obsahovú časť tvoria dve rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra. Na vytvorenie predmetu sme integrovali 3 obsahové štandardy: Ústna a písomná komunikácia - *zdokonaľovanie jazykových vedomostí a zručností, komunikačná a slohová výchova*. Čítanie s porozumením - *práca s textom*. Zapamätanie a reprodukcia - *získavanie informácií a práca s nimi*.

Podstatou predmetu je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, k tolerancii a k orientácii v multikultúrnom prostredí. Predmet slovenský jazyk a literatúra rozvíja všeobecný jazykový a kultúrny rozhľad žiakov, formuje ich estetické cítenie a celkovú kultiváciu vyjadrovania a správania. Obsah predmetu slovenský jazyk a literatúra je štruktúrovaný do tematických celkov. Vedomosti a zručnosti, ktoré žiaci získajú, následne využijú v praktickom živote.

Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, pričom sa primárne kladie dôraz na vnímanie jazyka ako potenciálneho zdroja osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostáva analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú zodpovedať konkrétnej komunikačnej situácii. Kvalitné ovládanie materinského jazyka treba považovať za východisko lepších študijných výsledkov žiakov a ich schopnosti uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote. Vyučovanie slovenského jazyka významnou mierou prispieva k všestrannej príprave žiakov na život, vychováva ich ku kultivovanému jazykovému prejavu. Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii spojenej s ich spoločenským a pracovným prostredím.

Literárna zložka kladie dôraz na rozvoj čítania ako estetického osvojovania umeleckého textu a postupné rozvíjanie čitateľských schopností smerujúcich od analýzy umeleckého textu ku schopnosti hodnotiť prečítaný text. V literárnej zložke je formovanie osobnosti žiaka zamerané na dosiahnutie bohatej vnútornej individuality kultúrnej osobnosti, ktorá dokáže pochopiť svet v celistvosti a rôznorodosti.

Metódy, formy a prostriedky vyučovania slovenského jazyka a literatúry majú stimulovať rozvoj poznávacích schopností žiakov, podporovať ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť. Stratégie vyučovania im umožňujú aktívne sa zapájať do výchovno–vzdelávacieho procesu, formulovať svoje postoje a nápady, pochopiť zadania úloh, určiť problém a tvorivo ho riešiť, pracovať v tíme so spolužiakmi, využívať rôzne informačné zdroje, získavať a kriticky vyhodnocovať informácie.

Súčasťou vzdelávania v predmete slovenský jazyk a literatúra je aj zážitkové učenie, ktoré sa realizuje formou aktívnej účasti na kultúrnych podujatiach (divadelné/filmové predstavenie), prostredníctvom odborných exkurzií (knížnica/literárne múzeum), prezentáciou vlastnej tvorby (školské rozhlasové vysielanie, literárne súťaže, nástenné noviny).

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu slovenský jazyk a literatúra

Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii sporej s ich spoločenským a pracovným prostredím. Prakticky spoznávajú funkciu reči ako nástroja myslenia, informácie a vzájomného dorozumievania.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka je naučiť žiakov vyjadrovať sa správne, výstižne a pohotovo v konkrétnych spoločenských i pracovných komunikačných situáciách, a to na základe didaktického systému poznatkov z praktickej rétoriky, štylistiky a gramatiky; naučiť žiakov získavať, spracúvať a prakticky využívať potrebné informácie vo forme konspektov; zvýšiť a upevniť rečovú kultúru žiakov a pravopisnú správnosť ich písomných prejavov, a to na základe využívania rozličných slovníkov a jazykových príručiek; primerane oboznámiť žiakov s odlišnosťami češtiny od slovenčiny a precvičiť ich v porozumení českých textov; rozvíjať logické a tvorivé myslenie pri tvorení samostatných súvislých rečových prejavov, ktorými sa riešia problémové životné situácie; rozvíjať estetické cítenie poznávaním funkcie jazyka v umeleckej literatúre. Žiak

- nadobúda a rozvíja pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopí jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo,
- si uvedomuje kultúrnu a jazykovú pestrosť v rámci Európy a sveta a v rámci jednotlivých sociálnych prostredí,
- dospieva k chápaniu odlišností v multikultúrnom prostredí, k tolerancii prostredníctvom významu jazyka pre národnú kultúru,
- si upevňuje komunikačné spôsobilosti – písať, počúvať, hovoriť,
- si zdokonaľuje čitateľskú gramotnosť pri práci s vecným aj umeleckým textom.

Špecifické ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra

Ústna a písomná komunikácia - Žiak

- vytvorí ucelené texty s rôznym cieľom pre dané publikum a vzhľadom na komunikačnú situáciu,
- používa informácie a ucelené textové pasáže z rozličných zdrojov,
- používa slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku,
- rešpektuje jazykové pravidlá, reviduje svoj ústny prejav,
- pri ústnom prejave využíva mimojazykové prostriedky.

Čítanie s porozumením - Žiak

- plynulo číta vecný a umelecký text, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť,
- vie si vybrať vhodný text na čítanie,
- dokáže porozumieť obsahu a významu vecného a umeleckého textu,
- vie analyzovať formálnu a obsahovú stránku textu, zhodnotiť ho z vlastného hľadiska,
- chápe funkciu viet, ich nadväznosť v texte, chápe význam lexik. jednotiek v texte.

Zapamätanie a reprodukcia - Žiak

- si dokáže zapamätať potrebné fakty a definície a vie demonštrovať ich znalosť,
- vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií na rozvoj kľúčových kompetencií

Jazykové vedomosti a zručnosti - uplatňovať zásady slovenského pravopisu, využívať vedomosti o tvarosloví, nahrádzať cudzie slová slovenským ekvivalentom.

Verejná prezentácia textu, verejný prejav - aplikovať zásady správnej výslovnosti, rozlišovať spisovný a hovorový jazyk, vo vlastnom prejave voliť prostriedky primerané ku komunikačnej situácii, vyjadrovať sa vecne správne, jasne a zrozumiteľne.

Schopnosti riešiť problémy - prezentovať a obhajovať svoje stanoviská, vedieť položiť otázku a správne formulovať odpoveď, vyjadrovať postoje neutrálne, pozitívne (pochvala) a negatívne (kritika, polemika).

Literárne tvorivé a interpretačné zručnosti -pracovať s odbornými príručkami, orientovať sa v literárnych smeroch, porovnávať literárne diela a chápať ich estetickú hodnotu.

Spôsobilosť využívať informačné technológie - získavať informácie využívaním masovokomunikačných prostriedkov, informácie triediť a pristupovať k nim kriticky.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti - rozvíjať prácu v kolektíve a osvojiť si pocit spoluzodpovednosti, hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.

Obsahový a vzdelávací štandard predmetu slovenský jazyk a literatúra

NÁZOV PREDMETU: <i>Slovenský jazyk a literatúra</i>		
ROČNÍK: prvý		Týždenne: 1,5 hodiny
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	téma (počet hodín)	
KOMUNIKÁCIA A SLOH		
Jazyková komunikácia	Jazyk, jazyková komunikácia <ul style="list-style-type: none">• jazyk, funkcie jazyka• komunikácia – pojem (komunikanti, komunikačná situácia)• druhy komunikácie (efektívna, asertívna...)• mimojazykové prostr. komunikácie• spoločenské zásady, princípy komunikácie• defektná komunikácia	<ul style="list-style-type: none">• pochopiť význam a úlohu jazyka v živote človeka a spoločnosti• definovať základné pojmy z oblasti komunikácie• prakticky využívať verbálne a neverbálne prostriedky• vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu• uplatňovať asertívnu komunikáciu• štylizovať myšlienky a informácie so zreteľom na adresáta a v súlade s komunikačnou situáciou
Textotvorný proces	Jazykové štýly (JŠ) <ul style="list-style-type: none">• jazykový štýl – pojem• štýlotvorné činitele, fázy tvorenia prejavu• jazykové štýly• slohové postupy (SP)	<ul style="list-style-type: none">• vysvetliť podstatu štýlotvor.procesu• pochopiť a vysvetliť význam štýlotvorných činiteľov• charakterizovať funkčné jazykové štýly a slohové postupy• odlíšiť a určiť JŠ a SP v konkrétnych textoch• odlíšiť štylisticky primerané jazykové prostriedky od neprimeraných
Jazyková kultúra Bežná komunikácia – hovorový štýl	Hovorový štýl <ul style="list-style-type: none">• znaky HŠ, súkromná neoficiálna komunikácia (debata, hádka, rozhovor)• útvary HŠ• klasické útvary HŠ (pozdrav, prosba/želanie, tvorba otázok, ospravedlnenie, vyjadrenie súhlasu/nesúhlasu, blahoželanie, kondolencia, oznámenie, súkromný list, telef.rozhovor...)• moderné útvary bežnej	<ul style="list-style-type: none">• charakterizovať HŠ a jeho útvary• upraviť poradie viet v texte podľa vecného významu a kontextu• pohotovo sa zorientovať v komunikačnej situácii• prakticky zvládnuť modelové komunikačné situácie• akceptovať riziká súkromného prejavu v rozličných komunikačných situáciách• využívať gramaticky a štylisticky záväzné jazykové normy v klasických útvaroch HŠ• zvládnuť obsah, formu a kompozíciu súkromného listu• posúdiť úlohu a jazykovú úroveň moderných útvarov bežnej

	komunikácie (SMS, mail, reklama, inzerát, vizitka...)	komunikácie <ul style="list-style-type: none"> revidovať svoj ústny a písomný prejav
Práca s informáciami Učenie sa	Informačný slohový postup <ul style="list-style-type: none"> informácia – pojem zdroje informácií (nadpis, titulok, marginálie, poznámky pod čiarou, anotácia, bibliografický záznam, masmediálne komunikačné prostr.) spracovanie informácií (kľúčové slová, osnova, poznámky/konspekt,) nesúvislé texty prístupy k učeniu, opakovanie pri štúdiu plánovanie činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> definovať základné pojmy z oblasti získavania a spracovania informácií čítať s porozumením, spracovať text, roztriediť informácie podľa dôležitosti, nájsť kľúčové slová naučiť sa zostaviť osnovu a napísať koncept, spracovať text obsahovo a graficky, klásť doplňujúce otázky k textu, porovnať súvislé a nesúvislé texty, správne sa v nich orientovať, používať info z iných zdrojov vybrať z textu zaujímavú myšlienku a vysvetliť ju, poznať faktory ovplyvňujúce učenie, uplatňovať efektívne učenie sa a racionálne plánovanie činnosti
Jazyková kultúra Masmediálna komunikácia – publicistický štýl	Masmediálne komunikačné prostriedky – publicistický štýl <ul style="list-style-type: none"> znaky PŠ masmediálne komunikačné prostriedky (tlač, rozhlas, televízia) útvary PŠ spravodajské útvary PŠ (dezinformácia,...) analytické útvary PŠ (propagácia...) beletristické útvary PŠ 	<ul style="list-style-type: none"> určiť miesto publicistiky v živote verejnosti posúdiť rôzne publicistické texty rozlíšiť bulvárnu tlač od mienkotvorných médií identifikovať informačný slohový postup v publicistických textoch aplikovať vlastné názory, postrehy prostredníctvom vysielania v školskom rozhlase vytvoriť príspevok na internetovú stránku školy odlíšiť informáciu a dezinformáciu roztriediť informácie podľa dôležitosti
Jazykový systém, jazykové roviny	Jazykový systém <ul style="list-style-type: none"> jazykové roviny (zvuková, významová, tvarová, skladobná, stylistická) 	<ul style="list-style-type: none"> vysvetliť systém v jazyku charakterizovať predmet jednotlivých rovín reprodukovat definície štandardizovaných jazykovedných pojmov
Zvuková rovina jazyka a pravopis	Zvukové jazykové prostriedky <ul style="list-style-type: none"> abeceda, písmená systém hlások v slovenčine (hláska, slabika, slovo, rozdeľovanie na 	<ul style="list-style-type: none"> pochopiť a vysvetliť systém hlások v slovenskom jazyku správne rozdeľovať slová odlíšiť a správne používať interpunkčné a diakritické

	<p>slabiky, samohlásky, spoluhlásky, dvojhásky, slabikotvorné l, r, výskyt ä)</p> <ul style="list-style-type: none"> • obojaké spoluhlásky • vybrané slová, odvodené • diakritické znamienka • interpunkčné znamienka • spodobovanie 	<p>znamienka</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovať pravidlá znelostnej asimilácie vo vlastnom prejave • nahlas jazykovo správne, plynule a zrozumiteľne čítať akýkoľvek text
Lexikálna rovina jazyka	<p>Lexikálne jazykové prostriedky</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovo (lexikálny, gramatický význam) • slovná zásoba (individuálna slovná zásoba, ...) • systém slovnej zásoby (homonymá, antonymá, slang, nárečové slová, odborné slová, expresívne slová, neutrálne, spisovné, domáce, nové, cudzie, básnické slová...) • slovníky (prekladový, výkladový, pravopisný, cudzích slov, synonymický, frazeologický, terminologický) • obohacovanie slovnej zásoby (tvorenie slov odvodzovaním, skladaním, skracovaním, značky) • preberaním • internacionalizácia jazyka • nepriame pomenovania (metafora...) • združené pomenovania • frazeologizmy • príslovia, porekadlá... • platné kodifikačné príručky 	<ul style="list-style-type: none"> • definovať pojem slovo • rozlíšiť pojmy národná, základná, individuálna, aktívna, pasívna slovná zásoba • uviesť príklady na neutrálne slová, neologizmy, expresívne slová... • zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie • rozlíšiť vhodnosť/nehodnosť lexikálnych jednotiek v ústnom a písomnom prejave • používať v pripravenom ústnom a písomnom prejave spisovné slová • rozširovať a využívať potenciál individuálnej slovnej zásoby • revidovať svoj ústny a písomný prejav • poznať a používať bežné druhy slovníkov, zvládnuť prácu s nimi • overiť význam neznámych slov v jazykových slovníkoch • pochopiť obohacovanie slovnej zásoby ako dynamický proces • zaujať stanovisko k internacionalizácii materinského jazyka • vysvetliť a zdôvodniť význam obrazných pomenovaní v jazyku • porovnať a správne používať skratky a značky v bežnej komunikácii • zhodnotiť úroveň vlastného jazykového prejavu • poznať a cielene využívať platné kodifikačné príručky • vysvetliť význam lexikálnych jednotiek vo vecnom a umel. texte • uplatniť vedomosti z lexikálnej roviny pri analýze textu
Kontrolné slohové práce	<p>Kontrolná slohová práca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Súkromný list 	<ul style="list-style-type: none"> • prakticky zvládnuť obsahovú a formálnu stránku súkromného listu

	/koncept, čistopis, oprava/ • Správa/oznámenie /koncept, čistopis, oprava/	• napísať správu/oznam o aktuálnom dianí v škole
Zdokonaľovanie pravopisných a gramatických zručností	1. kontrolný diktát 2. kontrolný diktát	• prakticky zvládnuť gramatiku frekventovaných slov a slovných spojení /spodobovanie, diakritické a interpunkčné znamienka, rozdeľovanie slov, vybrané slová, odvodené slová/
LITERATÚRA		
Literatúra - všeobecné pojmy	Literatúra ako umenie <ul style="list-style-type: none"> • druhy umenia, slovesné umenie • pojem literatúra (umelecká a vecná literatúra) • výrazové prostriedky umeleckej literatúry • druhy literatúry (dobrodružná, sci-fi, literatúra faktu,...) • autor/čitateľ • literárne druhy a žánre • epika (epos, bájka, legenda, poviedka, novela, román) • čítanie s porozumením • lyrika (ľúbostná, spoločenská, reflexívna,...) • čítanie s porozumením • dráma/divadelná hra (herec, režisér, inscenácia, replika, monológ, dialóg, vonkajšia kompozícia, dejstvo, vnútorná kompozícia) • tragédia, komédia, činohra, humor • čítanie s porozumením 	<ul style="list-style-type: none"> • pochopiť prínos literatúry a estetického zážitku pre život súčasníka • vysvetliť pojem literatúra ako zovšeobecnenie vecných a umeleckých textov • sformulovať vlastný čitateľský zážitok • rozlíšiť umelecké a neumelecké texty • odlíšiť rôzne typy literatúry, porovnať umeleckú, komerčnú a brakovú literatúru • porovnať a rozlíšiť básnický, prozaický a dramatický text, oboznámiť sa s typickými znakmi a útvarmi epiky, lyriky a drámy • analyzovať lyrickú báseň • prečítať lyrickú báseň plynulo, výrazne a jazykovo správne • vysvetliť pojem herec a replika • nahlas, plynulo, výrazne a jazykovo správne prečítať pasáž z textu divadelnej hry • analyzovať úryvok z dramatického textu, zaradiť ho do príbehu • vysvetliť pojem humor • transformovať prozaický text do dramatického dialógu
Dejiny svetovej a slovenskej literatúry	Literárna história <ul style="list-style-type: none"> • ľudová slovesnosť (pieseň, príslovie, porekadlo, pranostika, rozprávka, balada) • literárne obdobia, smery 	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať znaky ľudovej slovesnosti, poznať frekventované žánre ĽS • odlíšiť jednotlivé literárne obdobia a smery
Hrdinstvo Staroveká literatúra	Staroveká literatúra <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika umeleckého obdobia, antická literatúra 	<ul style="list-style-type: none"> • oboznámiť sa s najstaršími literárnymi pamiatkami, prerozprávať známe antické báje/biblické príbehy

	<ul style="list-style-type: none"> epická poézia a próza (báj, mýtus, bájka) epos, Epos o Gilgamešovi, Homér: Illias a Odysea lyrická poézia (ľúbostná a spoločenská lyrika, epigram, epitaf) Ovídius: Umenie milovať verš, strofa, rým básnické prirovnanie, metafora, personifikácia antická dráma tragédia Sofokles: Antigona 	<ul style="list-style-type: none"> identifikovať znaky a kompozičné prvky eposu charakterizovať antického literárneho hrdinu charakterizovať ľúbostnú a spoločenskú lyriku, rozlíšiť epickú a lyrickú poéziu v texte identifikovať básnické výrazové prostriedky prostredníctvom interpretácie textu poukázať na aktuálnosť a nadčasovosť antickej poézie priblížiť typické prvky antickej drámy/tragédie vysvetliť pojem herec, replika; plynulo a výrazne prečítať text
Hrdinstvo Stredoveká literatúra	Stredoveká literatúra <ul style="list-style-type: none"> charakteristika obdobia znaky stredovek. lit. literárny hrdina - rytier, svätec literatúra veľkomoravského obdobia krátka epická próza – legenda Moravsko-panónske legendy – čítanie s porozumením Legenda o sv. Svorodovi a Benediktovi lyrika/reflexívna lyrika Konštantín: Proglas 	<ul style="list-style-type: none"> objasniť vplyv kresťanskej ideológie a feudálneho poriadku sveta na stredoveké umenie a literatúru porovnať staroveké a stredoveké literárne žánre/literárnych hrdinov posúdiť význam a výnimočnosť staroslovienskej kultúrnej misie prezentovať vybrané osobnosti a literárne diela tejto vývinovej etapy a stručne charakterizovať ich prínos do umeleckej literatúry nájsť v texte znaky legendy vysvetliť podstatu úvahovosti v lyrickom texte
Láska mladých ľudí Humanistická a renesančná literatúra	Humanistická a renesančná literatúra <ul style="list-style-type: none"> charakteristika umeleckého obdobia krátka epická próza – novela G. Boccaccio: Dekameron – čítanie s porozumením novela v slovenskej literatúre lyrika – ľúbostná lyrika, F. Petrarca: Sonety pre Lauru, verš, metafora, personifikácia, epiteton dráma – tragédia, W. Shakespeare: Hamlet 	<ul style="list-style-type: none"> charakterizovať kultúrno-spoločenský kontext v 14.- 16. stor., objasniť pojem humanizmus a renesancia charakterizovať novelu, v texte identifikovať znaky novely analyzovať text, sformulovať čitateľský postoj nahlas, plynulo, výrazne a jazykovo správne prečítať text porovnať rytmicky viazaný a rytmicky neviazaný text identifikovať básnické prostriedky oboznámiť sa s tvorbou renesančného dramatika prerozprávať dejovú líniu Hamlet-a nájsť monológ, určiť SP

NÁZOV PREDMETU: <i>Slovenský jazyk a literatúra</i>		
ROČNÍK: <i>druhý</i>		Týždenne: 1 hodina Spolu: 33 hodín
Tematický celok	Obsahový štandard téma (počet hodín)	Výkonový štandard
KOMUNIKÁCIA A SLOH		
Lexikálna rovina jazyka	Lexikálne jazykové prostriedky <ul style="list-style-type: none"> • systém slovnej zásoby (homonymá, antonymá, slang, nárečové, odborné, expresívne slová, neutrálne, domáce, nové, cudzie, básnické slová....) • slovníky (prekladový, výkladový, pravopisný, cudzích slov, synonymický, frazeolog., terminolog.) 	<ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady na neutrálne slová, neologizmy, expresívne slová... • zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie • rozlíšiť vhodnosť/nevhodnosť lexikálnych jednotiek v ústnom a písomnom prejave • používať bežné druhy slovníkov, zvládnuť prácu s nimi
Štylistická rovina jazyka Komunikácia slovesného umenia – umelecký štýl	Umelecký štýl <ul style="list-style-type: none"> • komunikácia slovesného umenia, charakteristika UŠ, výrazové prostriedky UŠ • slohové postupy v UŠ • rozprávací SP • vnútorná kompozícia umeleckého rozprávania 	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadriť estetický a emocionálny zážitok z prečítaného umeleckého textu • odlíšiť UŠ od ostatných štýlov • odlíšiť opisné a úvahové pasáže od epických • pochopiť princíp kompozičného usporiadania v rozprávaní
Štylistická rovina jazyka Vedecká, odborná a pracovná komunikácia – náučný štýl	Náučný štýl <ul style="list-style-type: none"> • komunikačná sféra, znaky NŠ • výrazové prostriedky NŠ • žánre NŠ • kompozícia a členenie NŠ, slohové postupy v NŠ 	<ul style="list-style-type: none"> • odlíšiť NŠ od ostatných štýlov • oboznámiť sa s výrazovými prostriedkami NŠ, zhodnotiť význam a funkčnosť odbornej terminológie, nájsť odborné názvy v texte • odlíšiť a určiť JŠ a SP v konkrét. texte • odlíšiť štylisticky primerané jazykové prostriedky od neprimeraných
Opisný slohový postup (OSP)	Opisný slohový postup <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika OSP • kompozícia OSP • druhy opisu (opis predmetu, pracovného postupu, náučný opis) • druhy opisu (opis osoby, charakteristika, posudok, 	<ul style="list-style-type: none"> • objasniť funkciu opisu • oboznámiť sa s kompozičným princípom opisu • odlíšiť druhy opisu • porovnať náučný a umelecký opis

	beletrizovaný životopis, umelecký opis)	
Výkladový slohový postup	Výkladový slohový postup <ul style="list-style-type: none">• charakteristika výkladového slohového postupu• využitie VSP v náučnom štýle• postupy a formy logického myslenia vo VSP• útvary v ktorých sa využíva VSP – výklad, úvaha• projektová práca (príprava, realizácia)	<ul style="list-style-type: none">• pochopiť podstatu VSP• nájsť VSP v rôznych textoch• oboznámiť sa so základným princípom tvorby súvislého a nesúvislého textu• pochopiť podstatu myšlienkových operácií vo VSP• získať prehľad o útvaroch, v ktorých sa využíva VSP• aplikovať poznatky o VSP na praktickej príprave jednoduchéj projektovej práce vo svojom odbore
JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY		
Zvuková rovina jazyka Zvukové jazykové prostriedky	Zvuková rovina jazyka <ul style="list-style-type: none">• zvuková stránka jazyka, fonetika, fonológia (hláska)• zvukové javy reči (intonácia, melódia, prestávka, rytmus, dôraz...)• ortoepia• výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu	<ul style="list-style-type: none">• oboznámiť sa s dôležitosťou správnej zvukovej realizácie jazykového prejavu• prakticky aplikovať zvukové prostriedky• uvedomiť si chyby pri nesprávnom používaní zvukových prostriedkov• oboznámiť sa s výslovnosťnými štýlmi• precvičiť si zásady výslovnosti a písania frekventovaných slov cudzieho pôvodu
Morfologická rovina jazyka a pravopis	Morfologická/tvarová rovina jazyka <ul style="list-style-type: none">• morfológia, gramatický tvar slova• klasifikácia SD• podstatné mená• písanie veľkých písmen• prídavné mená• zámená (zvrtné, privl.)• číslovky• slovesá• príslovky• predložky, spojky• častice, citoslovčia	<ul style="list-style-type: none">• odlíšiť jednotlivé slovné druhy vo vete• odlíšiť plnovýznamové a neplnovýznamové slovné druhy• správne uplatňovať gramatické kategórie• precvičiť si písanie veľkých písmen, využívať kodifikačné príručky• poznať vetnočlenskú platnosť jednotlivých slovných druhov• správne používať zámená sám – samý, oni - ony• rozlišovať násobné číslovky päťkrát/päť ráz
Syntaktická rovina jazyka	Syntaktická/skladobná rovina jazyka <ul style="list-style-type: none">• syntax, druhy syntaxe (vetné členy, vetné sklady)• vetná syntax (vety podľa	<ul style="list-style-type: none">• pochopiť podstatu vetnej skladby a jej praktické využitie• tvoriť syntakticky správne jednoduché vety• pochopiť funkciu jednotlivých vetných

	<p>zloženia, obsahu, členitosti)</p> <ul style="list-style-type: none">• súvetia (jednoduché, zložené)• súvetia (priraďovacie, podraďovacie)	<p>členov</p> <ul style="list-style-type: none">• odlíšiť vetné sklady• odlíšiť jednoduchú vetu od súvetia• dodržiavať interpunkciu v jednoduchej vete a v súvetí
Kontrolné slohové práce	Kontrolná slohová práca <ul style="list-style-type: none">• opis/opis pracovného postupu /koncept, čistopis, oprava/• projektová práca /koncept, čistopis, oprava/	<ul style="list-style-type: none">• prakticky aplikovať poznatky o opisnom slohovom postupe• pripraviť a prezentovať projekt, v ktorom sa uplatnil náučný štýl a VSP
Zdokonaľovanie pravopisných a gramatických zručností	Diktát Diktát	<ul style="list-style-type: none">• prakticky zvládnuť gramatiku frekventovaných slov a slovných spojení (spodobovanie, diakritické a interpunkčné znamienka, rozdeľovanie slov, písanie veľkých písmen)
LITERATÚRA		
Dejiny svetovej a slovenskej literatúry	Renesančná, baroková, klasicistická literatúra <ul style="list-style-type: none">• literatúra obdobia renesancie (charakteristické znaky umeleckého obdobia)• slovenská baroková literatúra, prehľad autorov, H. Gavlovič: Valaská škola• slovenská klasicistická literatúra (charakt.znaky umeleckého obdobia);• A. Bernolák, J. Hollý, J. Kollár: Predspev zo Slávy dcery Literatúra v období romantizmu <ul style="list-style-type: none">• charakteristické znaky umeleckého obdobia• romantizmus v eur. literatúrach; V. Hugo: Chrám Matky...• slovenská literatúra v období romantizmu• epická poézia, spoločenská lyrika; S. Chalupka: Mor ho! J. Botto: Smrť Jánošíkova	<ul style="list-style-type: none">• pochopiť prínos literatúry tohto obdobia pre život súčasníka• zoznámiť sa s literárnym dielom Hugolína Gavloviča, interpretovať významovú rovinu textu, určiť rytmus• pochopiť špecifiká vývinu eposu v našej národnej literatúre• zopakovať hlavné idey obsiahnuté v Predspeve• porovnať lyrickú a epickú báseň• charakterizovať kultúrno-spoločenský kontext v prvej polovici 19. stor.; vystihnúť charakter romantickej literatúry• nahlas, plynulo, výrazne a jazykovo správne prečítať úryvok z románu• porovnať európsky a slovenský romantizmus• vysvetliť a analyzovať známe pasáže z básnických skladiieb• nájsť, pomenovať a vysvetliť básnické výrazové prostriedky v texte

<p>Láska mladých ľudí</p> <p>Slovenská literatúra v období romantizmu a po revolúcii</p>	<p>Slovenská literatúra v období od romantizmu a po revolúcii</p> <ul style="list-style-type: none"> • lyrická poézia, ľúbostná lyrika; A. Sládkovič: Marína; prirovnanie • komická dráma/ veselohra; J. Palárik: Zmierenie... • pojem humor 	<ul style="list-style-type: none"> • plynulo a výrazne prečítať úryvok z lyrickej básne • analyzovať lyrický text • odlíšiť slovnú a situačnú komiku • pri výraznom čítaní uplatniť dramatickú reč jednotlivých postáv
<p>Dejiny svetovej a slovenskej literatúry</p>	<p>Literatúra v období realizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteristické znaky umeleckého obdobia • veľká epická próza - román • realizmus v európskej literatúre (sociálny román, psych. román) • realizmus v slov. lit. • krátka epická próza - poviedka (vnútorná komp. epic. proz. diela) • kompozičné postupy v umel. rozprávaní, chronológia... <p>M. Kukučín: Keď báčik..., B. S. Timrava: Ťapákovci, J. G. Tajovský: Maco Mlieč</p> <ul style="list-style-type: none"> • čítanie s porozumením 	<ul style="list-style-type: none"> • oboznámiť sa s kultúrno-spoločenským kontextom v 19. stor. • charakterizovať typického literárneho hrdinu v realistickej literatúre • reprodukovať dejovú líniu známeho románu z tohto obdobia • pochopiť podstatu psychologického románu • vysvetliť pojmy kompozícia, úvod, zápletka, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie • vysvetliť pojem chronológia v epickom diele
<p>Príroda</p> <p>Slovenská literatúra v období realizmu</p>	<p>Slovenská literatúra v období realizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> • lyrická poézia <p>P. O. Hviezdoslav: lyrické cykly; Prechádzky...</p> <ul style="list-style-type: none"> • personifikácia, zdobnenina 	<ul style="list-style-type: none"> • posúdiť význam a výnimočnosť lyrického diela • zaujať stanovisko k témam lyrickej poézie • zhodnotiť básnický jazyk
<p>Láska mladých ľudí</p> <p>Slovenská literatúra v období realizmu</p>	<p>Slovenská literatúra v období realizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> • téma lásky a medziľud. vzťahov v sloven.lit. druhej polovice 19. stor. • epická próza – poviedka, novela, román • čítanie s porozumením <p>B. S. Timrava: Za koho ísť? M. Kukučín: Dom v stráni J. Jesenský: Demokrati</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať novelu ako žáner krátkej epickej prózy, v textoch identifikovať znaky poviedky, novely, románu • analyzovať text, sformulovať čitateľský postoj • nahlas, plynulo, výrazne a jazykovo správne prečítať text • identifikovať pásmo rozprávača a pásmo postáv

	<ul style="list-style-type: none"> • sociálna dráma <p>J. G. Tajovský: Statky-zmätky</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prerozprávať dejovú líniu niektorej ukážky • nájsť vnútorný monológ
--	---	--

NÁZOV PREDMETU: <i>Slovenský jazyk a literatúra</i>		
ROČNÍK: <i>tretí</i>		Týždenne: 1 hodina Spolu: 30 vyučovacích hodín
Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	téma (počet hodín)	
KOMUNIKÁCIA A SLOH		
Štylistická rovina jazyka Oficiálna komunikácia – administratívny štýl	Oficiálna komunikácia – administratívny štýl <ul style="list-style-type: none"> • charakteristika AŠ, znaky a útvary AŠ, požiadavky SŠN na vybrané písomnosti AŠ • úradný list, žiadosť, objednávka, prihláška • splnomocnenie, potvrdenie, informačný leták, dotazník • štruktúrovaný životopis, motivačný list 	<ul style="list-style-type: none"> • porovnať súkromnú a oficiálnu komunikáciu • zvládnuť formálnu a obsahovú stránku administratívnych textov • odlíšiť texty, ktoré nevyžadujú uplatnenie SŠN • rozlíšiť vhodnosť/nevhodnosť lexikálnych jednotiek v ústnom a písomnom prejave • odlíšiť súvislé a nesúvislé texty, vytvoriť kompozíciu životopisu a motivačného listu
Štylistická rovina jazyka Pracovná komunikácia	Pracovná komunikácia <ul style="list-style-type: none"> • pojmy z oblasti pracovnej komunikácie • písané útvary pracovnej komunikácie; zápisnica • ústne útvary pracovnej komunikácie; diskusný príspevok/úvaha 	<ul style="list-style-type: none"> • správne používať pojmy z oblasti pracovnej komunikácie • osvojiť si kompozíciu a formu písaných útvarov pracovnej komunikácie • pripraviť a predniesť DP, revidovať svoj ústny prejav • primerane využívať mimojazykové prostriedky
Štylistická rovina jazyka Ústna verejná komunikácia – rečnícky štýl	Ústna verejná komunikácia – rečnícky štýl <ul style="list-style-type: none"> • komunikačná sféra, znaky, funkcia RŠ, požiadavky spoločenskej normy vo verejnej komunikácii • výrazové prostriedky RŠ – verbálne, neverbálne, chyby v rečníckom prejave • žánre RŠ - agitačné • náučné žánre RŠ 	<ul style="list-style-type: none"> • porovnať písomné a ústne jazykové prejavy • aplikovať poznatky z učiva o komunikácii a fázach tvorenia prejavu • zhodnotiť význam dodržiavania spoločenských noriem vo verejnom živote • oboznámiť sa s výrazovými prostriedkami RŠ • uvedomiť si typické chyby v súkromných a verejných prejavoch • odlíšiť jednotlivé rečnícke žánre • pochopiť úlohu agitačných prejavov,

	<ul style="list-style-type: none"> • príležitostné žánre RŠ – slávnostný prejav, otvorenie podujatia 	<ul style="list-style-type: none"> • odlíšiť pojmy propagácia a propaganda • osvojiť si princípy tvorby, kompozície a realizácie slávnostného prejavu
JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY		
Grafické jazykové prostriedky	Grafické jazykové prostriedky <ul style="list-style-type: none"> • písmo, typy písma, hláskové písmo, graféma • pravopis – správne písanie • znelostná asimilácia, pravidlo o RK 	<ul style="list-style-type: none"> • posúdiť vlastnú pohotovosť pri správnej aplikácii pravopisných princípov v jazyku • poznať význam známych emotikonov • vysvetliť pojem dysgrafia • precvičiť si zásady správneho písania frekventovaných slov
Všeobecné poznatky o jazyku	Všeobecné poznatky o jazyku <ul style="list-style-type: none"> • vznik jazyka, funkcie jazyka, vývin jazyka • materinský, úradný, cudzí, prirodzený a umelý jazyk • slovanské jazyky, rozdiely medzi slovenčinou a češtinou • jazyky národnostných menšín na Slovensku 	<ul style="list-style-type: none"> • osvojiť si teórie o vzniku jazyka • odlíšiť prirodzené a umelé jazyky • rozdeliť slovanské jazyky, porovnať slovnú zásobu, tvarovú a syntaktickú rovinu slovenčiny a češtiny • sformulovať názor na súčasnú podobu jazykového zákona v SR
Národný jazyk	Národný jazyk <ul style="list-style-type: none"> • formy národného jazyka • spisovný jazyk • kodifikačné príručky • nárečia – územné, sociálne • vznik a vývin slovenského jazyka 	<ul style="list-style-type: none"> • pochopiť rozdiel medzi jednotlivými formami národného jazyka • pracovať s platnými kodifikačnými príručkami • posúdiť vlastný jazykový prejav, odlíšiť nárečové slová • uviesť typické prvky z nárečia svojho regiónu • zostaviť kľúčové etapy v procese kodifikácie nášho spisovného jazyka
Jazyková kultúra	Jazyková kultúra <ul style="list-style-type: none"> • jazyková úroveň používateľov slovenského jazyka • jazyk médií, umeleckej literatúry, čistota jazyka 	<ul style="list-style-type: none"> • posúdiť vlastný jazykový prejav a jazykovú kultúru v škole, v rodine; generačný syndróm v jazyku
Kontrolné slohové práce	Kontrolná slohová práca <ul style="list-style-type: none"> • štruktúrovaný životopis/ žiadosť /koncept, čistopis, oprava/ • diskusný príspevok/ slávnostný prejav/úvaha /koncept, čistopis, oprava/ 	<ul style="list-style-type: none"> • prakticky aplikovať poznatky o AŠ • pripraviť a prezentovať vlastný text, v ktorom sa uplatňujú prvky RŠ • porovnať DP a úvahu

Zdokonaľovanie pravopisných a gramatických zručnosti	Diktát Diktát	<ul style="list-style-type: none">• prakticky zvládnuť gramatiku frekventovaných slov a slovných spojení /spodobovanie, diakritické a interp. znamienka, rozdeľovanie slov, písanie veľkých písmen/
LITERATÚRA		
Dejiny svetovej a slovenskej literatúry – literatúra 20. stor. do roku 1945	Literárna moderna <ul style="list-style-type: none">• literatúra na začiatku 20. stor. (spoločenský a historický kontext, charakteristické znaky umeleckého obdobia)• symbolizmus, imre-sionizmus, voľný verš• európska literárna moderna• slovenská literárna moderna; I. Krasko Avantgarda – moderná poézia 20. stor. <ul style="list-style-type: none">• charakteristické znaky umeleckého obdobia; expresionizmus, futurizmus, surrealizmus...• moderné smery v slov. medzivojnovnej poézii• vitalizmus; J. Smrek• katolícka moderna; R. Dilong	<ul style="list-style-type: none">• pochopiť prínos literatúry tohto obdobia• nájsť prepojenie medzi zmenami v životných reáliách a zmenami v literárnej tvorbe• pochopiť pojem literárny symbol• porovnať východiská osobnej a spoločenskej lyriky• pochopiť východiská a špecifiká avantgardného hnutia v umení• reprodukovať poučku o voľnom verši• osvojiť si termín vitalizmus, pomenovať náladu v básnickom texte• pochopiť podstatu a pôsobivosť umeleckej reflexie• nahlas, plynulo, výrazne a jazykovo správne prečítať báseň, charakterizovať podstatu duchovnej lyriky
Hrdinstvo Láska mladých ľudí Svetová a slovenská medzivojnovná literatúra	Moderná próza prvej polovice 20. stor. <ul style="list-style-type: none">• epická próza s tematikou prvej svetovej vojny• sociálny, protivojnový, expresionistický román• E. M. Remarque: Na západe...; R. Rolland, J. Hašek• reťazový kompozičný postup• slovenská medzivojnovná próza• M. Urban: Živý bič• J. C. Hronský: Jozef Mak; začiatky lyrizácie prózy• psychologický román• próza naturizmu	<ul style="list-style-type: none">• identifikovať typ románu• posúdiť román ako subjektívnu výpoveď autora o sebe a svojej generácii• oboznámiť sa s oslabeným sujetom v románe s reťazovou kompozíciou• pri výraznom čítaní uplatniť zvukové jazykové prostriedky• zaujať hodnotiaci postoj k postavám a ich konaniu• verbalizovať čitateľský zážitok, zhodnotiť osudovú vyhrananosť postáv• určiť jazykové prostriedky v lyrizovanej próze• nájsť v texte umelecký opis• nájsť prvky idealizácie postáv• oboznámiť sa s históriou slovenského profesionálneho divadelníctva

	<ul style="list-style-type: none">• D. Chrobák: Drak sa vracia• M. Figuli: Tri gaštanové kone Modernizácia slovenskej drámy <ul style="list-style-type: none">• I. Stodola: Jožko Púčik...• J. Barč-Ivan: Matka	<ul style="list-style-type: none">• odlíšiť klasickú tragédiu od modernej drámy 20. stor.
--	--	---